

DEMOGRAFIJA ([HTTPS://MIMLADI.HR/CATEGORY/DEMOGRAFIJA/](https://mimpladi.hr/category/demografija/))

Povijest i podrijetlo Hrvata u Vojvodini

Damir Kopljar ([Https://Mimpladi.Hr/Author/Damirkop/](https://Mimpladi.Hr/Author/Damirkop/))- Prije 2 Mjeseca ([Https://Mimpladi.Hr/2024/08/29/Povijest-I-Podrijetlo-Hrvata-U-Vojvodini/](https://Mimpladi.Hr/2024/08/29/Povijest-I-Podrijetlo-Hrvata-U-Vojvodini/))

🔖 9 Min.

<https://mimpladi.hr/api-content/uploads/2024/08/bunjevci.jpg>

Tko su Hrvati u Vojvodini? Kako su i odakle došli na današnje prostore? Kako su očuvali svoj identitet i s kojim su se izazovima susretali kroz povijest te s kojima se i danas susreću? Odgovore donosimo u još jednom tekstu o hrvatskoj dijaspori.

Dragi čitatelji, zadovoljstvo nam je podijeliti sa vama novi tekst na temu hrvatske dijaspore. Ovoga put govorimo o Hrvatima u Vojvodini, a kao izvor informacija koristili smo knjigu **Zlatka Pintera** „Progon i stradanja Hrvata u Vojvodini tijekom Domovinskog rata“ te intervju koji je na temu vojvođanskih Hrvata objavljen u travnju 2022. godine na YouTube kanalu Udruge Obnova. U intervjuu povjesničar **Krešimir Bušić** razgovarajući s **Damirom Kopljarom** objašnjava povijesni proces doseljavanja Hrvata na prostor Vojvodine te način na koji je formiran moderni hrvatski identitet.

Dolazak Hrvata na prostor Vojvodine

Za početak trebalo bi napomenuti da se prostor današnje **Vojvodine** nekada zvao **Južna Ugarska** stoga kada govorimo o Hrvatima u Vojvodini zapravo u povijesnom smislu govorimo o Hrvatima u Južnoj Ugarskoj. Tek završetkom Prvog svjetskog rata te nastankom Kraljevine Jugoslavije nastaje ono što danas podrazumijevamo pod riječju Vojvodina.

Hrvatsko prisustvo u Vojvodini može datirati stoljećima unazad. Naime već početkom **13. stoljeća** s **područja Bosne i Hercegovine** dolaze prve grupe doseljenika koje možemo smatrati predstavnicima današnjih Hrvata. U to vrijeme pojavljuje se pismo kaločkog nadbiskupa **Ugrina** koji naseljava na područje svoje nadbiskupije hrvatsko stanovništvo. Tada se na području **Srijema** pojavljuju prve hrvatske zajednice. Kada govorimo o Hrvatima na području Vojvodine treba napomenuti kako ih se kroz povijest nazivalo različitim imenima. Za **Bunjevce** i **Šokce** vjerojatno smo svi čuli no zanimljivo je kako se hrvatski etnos može pronaći i pod imenom **Raci**. Raci je ime kojim su u srednjem i novom vijeku Mađari i Nijemci nazivali Južne Slavene. Kada se na području Južne Ugarske govori o katoličkim Racima možemo s velikom dozom sigurnosti zaključiti da se pritom misli na Hrvate. Nakon što smo ukratko objasnili pod kojim imenima možemo pronaći Hrvate na području Južne Ugarske u nastavku teksta primarni fokus staviti ćemo na Bunjevce i Šokce.



Intervju autora ovoga teksta Damira Kopljara sa povijesničarom Krešimirom Bušićem na temu Hrvata u Vojvodini.

Kada se govori o identitetu najvažnija su tri pitanja. Tko sam ja, tko smo mi i odakle mi dolazimo. Ovo zadnje pitanje od izuzetne je važnosti kada govorimo o Bunjevcima i Šokcima. Po svemu sudeći danas možemo zaključiti da Bunjevci **dolaze s područja Dinarida** te pripadaju stanovništvu koje se dolaskom **Osmanlija** počinje seliti prema zapadu i sjeveru. U vrijeme turskih ratova na području **Bačke** i **Baranjske** županije počinje spominjati **etnonim**, odnosno **prezime Bunjevac**.

Kada je riječ o podrijetlu imena Bunjevac tu stvar postaje pomalo kompleksna. Danas ne možemo sa sigurnošću odgovoriti što riječ Bunjevac znači i kao je ona nastala. Znanstvene rasprave o podrijetlu ovoga imena nisu dale konačan odgovor. Po nekim teorijama ime dolazi od imena rijeke **Bune** u Hercegovini te se vjeruje da je područje uz rijeku Bunu zapravo bunjevačka prapostojbina. Druga teorija govori o posebnom tipu **stambenih nastambi** koje su Bunjevci gradili. Takve stambene nastambe nazivale su se bunjama. **Bunje** su male kamene nastambe okrugla tlocrta s kružnim kamenim krovom ispod kojeg nema drvene konstrukcije. Koristile su se kao pastirska skloništa i spremišta.

Također kada govorimo o **Šokcima** etimologija njihova imena nije do kraja razjašnjena. Narodna **predaja** govori da se Šokcima nazivalo kršćansko stanovništvo koje se **križalo** sa svih pet prstiju odnosno cijelom **šakom**. Iz te priče možemo zaključiti da se radi o katoličkom stanovništvu s obzirom na to da se pravoslavci nisu imali običaj tako križati.

Druga teorija šokačkog imena povezana je s geografskim položajem njihove prapostojbine. Naime pretpostavlja se da veliki broj Šokaca dolazi da prostora **Usore** i **Soli** u današnjoj Bosni i Hercegovini. Teorija govori kako bi ime Šokac zapravo trebala biti slavenizirana verzija mađarske riječi za **slani rudnik**.

Treća teorija o podrijetlu imena Šokac govori o **albanskim** kršćanima koji su kao izbjeglice, koji su bježeći pred Turcima, došli u prvi slobodni prostor koji ih je primio, a to je današnja Bosna i Hercegovina. Po toj teoriji albanski izbjeglice su svoje domaćine nazivali **shok** što na albanskom znači prijatelj, odnosno prijatelj po vjeri.

Pripadaju li Šokci i Bunjevci hrvatskom etničkom korpusu?

Kako bismo mogli jasno odgovoriti na ovo pitanje trebamo se vratiti u 19. stoljeće i razjasniti zamršeno klupko hrvatsko-mađarskih odnosa. Mađari, kao politički i ekonomski moćniji narod, pokušavali su na sve način nametnuti svoju dominaciju te na političkoj i kulturno-identitetskoj razini u potpunosti pokoriti Hrvate. Ovaj proces u povijesti ostao je upamćen kao **mađarizacija** i svi hrvatski velikani devetnaestoga stoljeća, od iliraca do pravaša, jasno dižu svoj glas protiv mađarske hegemonije. Upravo u to vrijeme kako bi oslabili hrvatski otpor, Mađari pokušavaju odvojiti Bunjevce i Šokce od hrvatske nacije tvrdeći kako ove dvije skupine ne pripadaju hrvatskom nacionalnom korpusu.

Prostor današnje Vojvodine u devetnaestom stoljeću bio izuzetno bitan za razvoj hrvatske političke i kulturne svijesti te se taj prostor nipošto ne može promatrati odvojeno od ostalih hrvatskih zemalja. Kako bih dodatno potvrdio ovu tezu iznijeti ću jednu malo poznatu činjenicu koja kaže da je u prvoj polovici 19. st. **Subotica** bila grad u kojemu je živio **najveći broj Hrvata**.

Akadska večer #18 - doc. dr. sc. Krešimir Bušić - Hrvati u Vojvodini



Zagreb je u to doba bio omanji grad koji je po broju stanovnika tri do četiri puta **zaostajao** za populacijom Subotice. Ako uzmemo u obzir da je preko 70% stanovništva u Subotici bilo hrvatskog podrijetla onda računica postaje jasna. Također treba napomenuti kako je stoljećima **Srijem** pripadao hrvatskom državnom prostoru da bi se taj državni kontinuitet definitivno izgubio nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Početkom dvadesetog stoljeća ovaj proces promatranja Šokaca i Bunjevaca kao zasebnih i od hrvatske nacije odvojenih skupina preuzeti će Srbi. U tome trenutku Vojvodina, koja je do tada bila dio Južne Ugarske, postaje dio Kraljevine SHS te se nestankom velikomađarskog hegemonizma, pojavljuje **novi velikosrpski hegemonizam**. Nastankom Kraljevine SHS tvrdilo se kako u njoj postoje jedna troimena nacija koja se sastoji od Srba, Hrvata i Slovenaca. Daljnjih razvoje događaja od te troimene nacije pokušalo se nasilno stvoriti jednu jugoslavensku naciju zabranjujući isticanje nacionalnih imena i svakog oblika nacionalne individualnosti. No u samom početku stvaranja nove države, srpska politika u

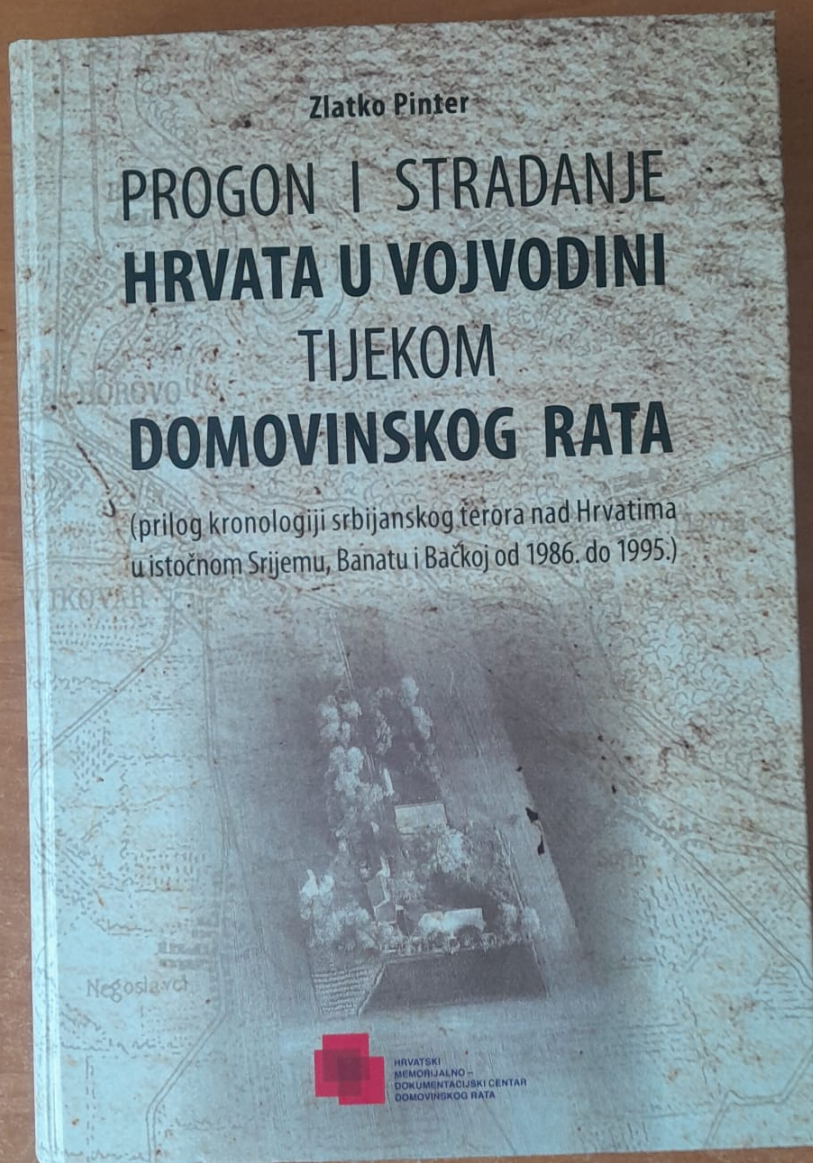
svojemu pokušaju dodatnog slabljenja hrvatskog nacionalnog korpusa, počela je isticati i četvrto pleme. Tome plemenu trebali su pripadati Bunjevci i Šokci s ciljem da se tako podjeli i dodatno oslabi hrvatska nacija i njezina sposobnost otpora velikosrpskom nacionalizmu.

Nastankom Kraljevine SHS veliki broj Hrvata s područja Vojvodine prihvaća jugoslavensku ideju te se čak formira **Bunjevačko-šokačka stranka**. U početku svojega rada ova stranka isticala je bunjevaštvo kao nacionalni identitet izvlačeći tako Bunjevce i Šokce iz reda Hrvata.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata stanje za Hrvate u Vojvodini nije se puno popravilo. Dolaskom **kolonista** u velikoj je mjeri promijenjen etnički sastav Vojvodine, a kroz **agrarnu reformu** veliki zemljoposjednici, koji su često bili Hrvati, **ostajali su bez svoje zemlje**. U isto vrijeme dolazi i do **gašenja** brojnih **kulturnih i školskih institucija** koje su imali hrvatski predznak i u kojima se pričao hrvatski jezik. **Crkva** se također u poslijeratno razdoblje našla pod snažnim udarom novih komunističkih vlasti. Brojni svećenici su zatvoreni i ubijeni što se negativno odrazilo na katoličko stanovništvo Vojvodine koje je predominantno pripadalo hrvatskoj nacionalnosti.

Zadnja velika tragedija koju su Hrvati s područja Vojvodine proživjeli dogodila se početkom **1990-ih** godina. Hrvatski put u samostalnost i početak srpske agresije veoma se loše odrazio na hrvatsko stanovništvo u Vojvodini. Ulični **prepadi** i **zastrašivanja** postali su dio svakodnevice. Srpska država nije željela osigurati miran život za Hrvate u Vojvodini te se zbog toga veliki broj Hrvata odlučuje na odlazak u Hrvatsku. Pretpostavlja se da je u tom razdoblju iz Vojvodine **iselilo između 20 i 40 tisuća** Hrvata.

Vjerojatno najpoznatiji incident iz toga razdoblja dogodio se u selu **Hrtkovci** gdje je **Vojislav Šešelj** održao skup na kojemu je pozvao na progon Hrvata iz toga sela. Zbog takvih praksi Vojislav Šešelj pravomoćno je osuđen u Hagu.



Knjiga Zlatka Pintera; Progon i stradanje Hrvata u Vojvodini tijekom Domovinskog rata

Danas situaciju u Vojvodini nije toliko naelektrizirana kao što je bila prije, no prostora za napredak zasigurno ima. O tome kako danas žive Hrvati u Vojvodini možete pročitati u [intervjuu](#)

(<https://mimladi.hr/2024/08/19/darko-bastovanovic-o-hrvatima-u-vojvodini-organiziramo-300->

kulturnih-manifestacija-godisnje-ali-neophodan-je-znanstveni-i-politicki-angazman/s

Darkom Baštovanovićem koji je objavljen na našem portalu.

Suradnja Republike Hrvatske sa Hrvatima u Vojvodini

Položaj Hrvata u Vojvodini danas nije niti približno loš kao što je bio početkom 1990-ih, ali prostora za napredak svakako ima. Hrvati u Srbiji nemaju zagarantiranog predstavnika u srpskom parlamentu te bi produbljivanjem suradnje Hrvatske sa Srbijom i Srbijanskim približavanjem Europskoj uniji ova tema trebala doći na dnevni red. Problem koji muči Hrvate jest i sve snažnije nametanje bunjevačkog identiteta kojim se pokušava hrvatsku zajednicu podijeliti u dvije različite i zavađene kolone. Ova dva pitanja traže urgentna rješenje te se valja nadati kako će hrvatske vlasti u suradnji sa Srbijom ove probleme otkloniti.

Za kraj valja istaknuti i pozitivne primjere suradnje srbijanskih i hrvatskih institucija. Jedan od pozitivnih primjera te suradnje zasigurno je obnova rodne kuće bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu. Obnova ove kuće ima važan simbolički značaj jer pokazuje da se mogu zaštititi spomenici koji nose veliku simboličku težinu u kolektivnom sjećanju hrvatskog naroda. Uz obnovu rodne kuće bana Josipa Jelačića treba napomenuti i prekogranične projekte koji su osnažili infrastrukturu, kulturnu i obrazovnu povezanost vojvođanskih Hrvata s matičnom državom. Tako je na primjer suradnja s Ministarstvom znanosti i obrazovanja omogućila implementaciju obrazovnih programa i stipendiranje studenata iz hrvatske zajednice u Vojvodini.

Autor: **Damir Kopljar**

Objavljeno: 29. kolovoza 2024.

Ovaj tekst objavljen je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Naziv projekta je „Dijaspore-neotkriveno blago Republike Hrvatske.”



Share On Facebook (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?>



Share On Twitter (<https://twitter.com/share?>



ČLANAK

SLJEDEĆI ČLANAK

Povratnik i osnivač Crodiaspore: U Kanadi je sve teže biti katolik i imati konzervativni pogled na svijet
(<https://mimladi.hr/2024/09/13/povratnik-i-osnivač-crodiaspore-u-kanadi-je-sve-teže-biti-katolik-i-imati-konzervativni-pogled-na-svijet/>)

Darko Baštovanović o Hrvatima u Vojvodini: Organiziramo 300 kulturnih manifestacija godišnje, ali neophodan je znanstveni i politički angažman
(<https://mimladi.hr/2024/08/19/darko-bastovanovic-o-hrvatima-u-vojvodini-organiziramo-300-kulturnih-manifestacija-godisnje-ali-neophodan-je-znanstveni-i-politicki-angazman/>)

NAJNOVIJE OBJAVE

Kako temu hrvatske diaspore učiniti mladima interesantnom i privlačnom
(<https://mimladi.hr/2024/10/29/kako-temu-hrvatske-diaspore-uciniti-mladima-interesantnom-i-privlacnom/>)

Nakon što sam devet tekstova posvetio hrvatskoj dijaspori u zadnjem, desetom, tekstu pozabavit ću...

(<https://mimladi.hr/2024/10/29/kako-temu-hrvatske-diaspore-uciniti-mladima-interesantnom-i-privlacnom/>)

Janjevački Hrvati (<https://mimladi.hr/2024/10/24/janjevacki-hrvati/>)

Tema ovoga teksta jest povijest jedne od najstarijih hrvatskih zajednica u dijaspori. Naravno riječ...

(<https://mimladi.hr/2024/10/24/janjevacki-hrvati/>)

Karaševski Hrvati i očuvanje nacionalnog identiteta
(<https://mimladi.hr/2024/10/19/karasevski-hrvati-i-ocuvanje-nacionalnog-identiteta/>)

U prethodnim tekstovima, pišući o hrvatskoj dijaspori, značajan smo prostor posvetili načinu na koji...

(<https://mimladi.hr/2024/10/19/karasevski-hrvati-i-ocuvanje-nacionalnog-identiteta/>)

Podrška do samog kraja: Važnost palijativne skrbi
(<https://mimladi.hr/2024/10/15/podrska-do-samog-kraja-vaznost-palijativne-skrbi/>)

Palijativna skrb ključna je za poboljšanje života određenih ugroženih skupina. Njezina važnost dodatno raste...

Predsjednica Udruga Janjevo Zagreb Ruža Golomejić: 'Naš identitet ima snažne i duboke korijene, kroz osam stoljeća je brižno čuvan i često branjen krvlju' (<https://mimladi.hr/2024/10/10/predsjednica-udruga-janjevo-ruza-golomejic-nas-identitet-ima-snazne-i-duboke-korijene-kroz-osam-stoljeca-je-brizno-cuvan-i-cesto-branjen-krvlju/>)

Doselivši se s prostora nekadašnje Dubrovačke Republike na Kosovo, Hrvati iz Janjeva čine vjerojatno...

mimładi.hr

Svjetski savez mladih Hrvatska

Vlaška 31, 10000 Zagreb

OIB: 93537511521

Kontakt

Email: info@mimładi.hr

Mobitel: +38592 502 5176

Društvene mreže

Instagram (<https://www.instagram.com/mimładihr/?hl=hr>)

Facebook (<https://www.facebook.com/mimładihr>)



mimładi created by **Illiva Development**